

право тільки у тому випадку виконує своє соціальне призначення, коли його норми знаходять практичне втілення в суспільних відносинах, тобто тоді, коли вони реалізують-ся [2, с. 359].

Книга шоста ЦК України «Спадкове право» містить глави, у яких узагальнені особливості спадкування та визначений понятійний апарат інституту спадкового права, а саме: глава 84 «Загальні положення про спадкування», глава 85 «Спадкування за заповітом», глава 86 «Спадкування за законом», глава 87 «Здійснення права на спадкування», глава 88 «Виконання заповіту», глава 89 «Оформлення права на спадщину», глава 90 «Спадковий договір» [11].

Отже, у нормах ЦК України, на відміну від положень ЦК УРСР від 1963 року, були вперше скомпоновані окремі глави, що визначають саме процесуальні аспекти практичного втілення спадкових прав у конкретно визначених процесуальних формах.

Список використаних джерел:

1. Гражданский кодекс РСФСР: Комментарий /Под ред. А.Г. Гойхварга, И.С. Перетерского, З.Р. Теттенборна. – Вып. VI. Наследственное право. – Москва-Петроград: Литография, 1924. – 64 с.
2. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів] М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачова та ін.; За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. - Харків: Право, 2002. - 432 с.
3. Законы Хаммурапи: Хрестоматия по истории древнего Востока. Под ред. М.А. Коростовцева, М., 1980. – Т.1, С. 151 – 178.
4. Історія держави та права України: Підручник: У 2-х т. /За ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина, В.Д. Гончаренка. –К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. –656 с.
5. Кармаза О.О. Спадкування у сучасному міжнародному приватному праві: Дис. канд. юрид. наук (12.00.03.). – К., 2006. – 197 с.
6. Новицкий И.Б. Римское право: учебник, Изд. 6, стереотипное. М. – 1997 – 245 с.
7. Омельченко О. Римское право. – 23 изд. Исправл. и доп. – М.: ТОН – Остожье. – 2000. – 208 с.
8. Підпригора О.А. Римське приватне право: Підручник для студентів юрид. спец. вищих навч. закладів. – Вид. 3-є, перероб. та доп. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 440 с.
9. Рубаник В.Є. Інститут права власності в Україні: проблема зародження, становлення і розвитку від найдавніших часів до 1917 р.: Історико-правове дослідження. - Х.: Пегас, 2002. -345 с.
10. Собрание малороссийских прав 1807 г./АН Украины, Ин-т гос-ва и права и др./Сост. Вислобоков К.А. и др. -К.: Наук. дум-ка, 1992. –368 с.
11. Цивільний кодекс України // □Електронний ресурс□. – Режим доступу: // Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», 1991 – 2012.
12. Цивільний кодекс УРСР 1963 р. // □Електронний ресурс□. – Режим доступу: // Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», 1991 – 2012.
13. Шахрайчук І.А. Спадкове право України (ретроспективний аналіз): Навчальний посібник. -Донецьк: ДНУ, 2000. –224 с.
14. Якобсон В.А. Законы Хаммурапи // История древнего мира: Ранняя древность. – М.: 1982. – С. 103 – 108.

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ВЛАСНИКА ПРИ ПРИМУСОВОМУ ПРИПИНЕННІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Скрипник Володимир Леонідович, здобувач НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри цивільного права і процесу НАВС *Заїка Ю.О.*

Специфіка цивільно-правового захисту майнових і немайнових прав та інтересів полягає насамперед у застосуванні таких юридичних механізмів (засобів чи способів), що забезпечують як усунення перешкод у здійсненні права власності та відновлення майнового становища, так і виплату справедливої компенсації за блага, які неможливо поновити.

Для того, щоб людина мала можливість захистити свої економічні (чи інші) права і свободи, що були порушені, оскаржені або не визнані іншими особами, держава повинна створити чіткі, зрозумілі та дієві механізми захисту [1, с.19-20].

Безпосередня мета механізму захисту майнових прав та інтересів власника при примусовому припиненні права власності – забезпечити за допомогою послідовного використання наданих законом правових засобів реальний гарантований їх захист. Кожний складовий елемент механізму повинен не лише виправдовувати визначену мету, а і створювати передумови для належного здійснення та застосування наступної ланки захисту.

Для формування безпосереднього механізму захисту прав та законних інтересів власників важливе значення мають перш за все принципові новели окремих розділів Конституції України. Насамперед такі норми: "Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності" (ст.41); "Право власності є непорушним" (ст.41); "Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх, вартості" або "із наступним повним відшкодуванням їх вартості... – лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану" (ст.41) та деякі інші.

Належний механізм захисту майнових прав та інтересів власника при примусовому припиненні права власності повинен включати не лише сукупність способів захисту порушеного права, і як наслідок, поновлення порушених прав шляхом самозахисту, добровільного вчинення дій боржником, винесення відповідного рішення суду, яким задовольняється позовні вимоги власника, а і забезпечення реального виконання такого рішення, та, водночас, унеможливлення зловживання потерпілим своїми правами. Лише за таких умов, правова мета створеного державою механізму захисту майнових прав та інтересів власника буде вважатися досягнутою.

Під механізмом захисту приватних інтересів необхідно розуміти систему цивільно-правових засобів, спрямованих на здійснення та реалізацію прав власника, які дозволяють йому захистити свої інтереси, пов'язані із правомочнями власника.

Окремі автори до складових частин механізму захисту окремих прав та інтересів включають нормативно-правові акти, органи та організації, до компетенції і задач яких входить захист таких прав [2, с.9].

Відповідно до ст.16 ЦК способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути:

- 1) визнання права;
- 2) визнання правочину недійсним;
- 3) припинення дії, яка порушує право;
- 4) відновлення становища, яке існувало до порушення;
- 5) примусове виконання обов'язку в натурі;
- 6) зміна правовідношення;
- 7) припинення правовідношення;
- 8) відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди;
- 9) відшкодування моральної (немайнової) шкоди;
- 10) визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб.

Суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом.

Т.М. Підлубна серед критеріїв для класифікації існуючих способів захисту майнових прав та інтересів, розглядає: результат застосування

таких способів, характер їх застосування, суб'єктний склад правовідносин [3, с.12].

Механізм захисту інтересів власника передбачає як складові елементи наступні компоненти:

- відповідність дій публічного органу до ситуація яка склалася;
- мета примусового припинення права власності (задоволення державних чи громадських потреб, покарання за вчені протиправні дії, інтереси громадської безпеки, невиконання цивільно-правових зобов'язань та ін.);
- правові підстави вчинення таких дій;
- відповідність вчинених дій наявним підставам для припинення права власності.

Список використаних джерел

1. Сульженко Ю.О. Поняття та система економічних прав та свобод людини та громадянина України // Юридична наук, 2011. - № 3. - С.19-20
2. Жидкова О.С. Цивільно-правовий механізм захисту права на недоторканість ділової репутації : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03/ О.С.Жидкова, Харк. нац. ун-т внутр. прав. – Х., 2008. – С. 9
3. Підлубна, Тетяна Миколаївна. Право на захист цивільних прав та інтересів [Текст] : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Т. М. Підлубна ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К., 2009. - С.12

ЗАХИСТ ПРАВ ТОРГІВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ ЯК УЧАСНИКА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Тимошенко Тетяна Михайлівна, аспірант Інституту економіко-правових досліджень Національної академії наук України

Одним з учасників ринку цінних паперів є торговці цінними паперами. Не дивлячись на те, що в даний час в законодавстві України немає чіткого визначення поняття «торговці цінними паперами», під таким поняттям розуміють господарські товариства, основним видом діяльності яких є операції з цінних паперів. Відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»[1] професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає: брокерську діяльність; дилерську діяльність; андеррайтинг; діяльність з управління цінними паперами. Правове регулювання діяльності торговців цінними паперами здійснюється: Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок»[1], Законом України «Про депозитарну діяльність»[2], Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»[3], Наказом МФУ «Про затвердження Методики визначення інвестиційного прибутку професійним торговцем цінними паперами при виконанні функцій податкового агента»[4] та іншими.

В 2011-2012рр. було прийнято ряд нормативно-правових актів, що призвели до порушення прав торговців цінними паперами. Так, з введенням в дію Закону України « Про депозитарну діяльність» [2], на нашу думку, буде встановлена повна монополія держави на ринок цінних паперів та їх обіг. Даний Закон монополізує розрахунково-клірингову діяльність і виключає можливість учасників ринку цінних паперів впливати на розвиток пост-трейдингових послуг як важливого елементу біржової торгівлі та чинника залучення інвесторів на фондовий ринок.

З прийняттям Наказу МФУ «Про затвердження Методики визначення інвестиційного прибутку професійним торговцем цінними паперами при виконанні функцій податкового агента»[4] на практиці стали виникати ситуації, коли на торговців цінними паперами стали накладати штрафні санкції за порушення правил оподаткування операцій з цінними паперами.

Відповідно до пп. 14.1.180, пп.170.2.2 та пп.170.2.9 Податкового кодексу України вважаємо, що обов'язок податкового агента покладається на суб'єкта – юридичну особу, що безпосередньо здійснює виплату доходу